

עטרת תפארת

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה
טור שבעי מהחברות הגרמ"י שניידר שליט"א

פרשת

שלח

◆◆◆

שנת

תשפ"ג

◆◆◆

גליון 206

אחר האסף...

מזה תועלת עצומה ברוחניות, אם בהתמדה, אם בעונה, אם בטוהר המדות, וכו' וכו'.

הביטו וראו!

וענין זה, שמענו מרבנו כמה פעמים, את התועלת הגדולה בראיית פני צדיק וחכם, והי' מראה בספר הנפלא "מעיינות החיים" של הגאון ר' שמואל ז. רוזנברג - שושן זצ"ל מה שמביא מהקדמונים בענין זה.

ופעם סיפרתי לרבנו שאחד המלמדים היקרים בתשב"ר הרב ר' שלמה דזיאלובסקי שליט"א סיפר לי שבילדותו למד בעץ חיים, ולקחו את הכיתה לחזו"א, ונשאר לו בראש התמונה, האיך שהחזו"א שכב על המעקה במרפסת, ולומד.. והגיב ע"ז רבנו "מזה אני אווז", שיקחו את הילדים לראות גדולי ישראל.

וכך אמרה הרבנית הצדקנית ע"ה כששאלתיה מה הי' עושה רבנו כשהגיעו הילדים לגיל שלש. ואמרה שלא זוכרת משהו מיוחד, רק דבר אחד שלקחם לרבנים להתברך.

וסיפר רבנו שלפני הרבה שנים פתחו ישיבה קטנה בב"ב, וביקשו מהצדיק רבי דוב פריידין זצוק"ל [שכבר הזכרנו פעם

שאמר עליו רבנו, שהוא מ"לי" צדיקים], שיבוא ללמד שם אחר הצהרים, והמטרה לא היתה בשביל שילמד, רק כדי שהילדים "יראו דמות".

כח של "דמות"

ואמר שזה נוגע ג"כ למושג של "ישיבה", כפי שהתבטא בנוגע לישיבה מסוימת, שלא הצליחה במקומה, וניסו להעביר אותה למקום אחר, וגם שם לא הצליחה... ואמר [ביידיש] שחושבים שהסיבה היא המקום, אך לא יודעים שהסיבה האמיתית היא, "ישיבה זה הדמות" שיש בה, ושם אין דמות...

ומרן פוה"ד הגרי"ש זצוק"ל אמר לנוכדיו ללכת ללמוד בישיבה"ק "ארחות תורה", ונימק בגלל שרבנו מגיע לשם, וכשאמרו לו שלא בא הרבה, אמר גם אם בא רק "פעם אחת בשנה" זה כבר כדאי!

ועל דרך זה, ישנם גם בעלי תורה, צעירים.. שבהופעתם למקום אפי' לזמן קצר, זה משפיע. כפי שהתבטא פעם רבנו, לאברך אחד, שאם מגיע לשבת בישיבה, אפילו "רגע אחד", זה כבר שוה.

דמות "מלאכים"

ופעם נדעק מרן רשכבה"ג הגרא"מ שך זצוק"ל בשיחה, פעם היו גדולים.. ואמר אני עוד ראיתי גדולים, והביא דוגמא את הגאון רבי איצאלע פונביזר זצ"ל, [בעל הזכר יצחק], שהי' נופל בלילה למטה "באפיסת כוחות" עם השטיבלאך ברגליו, [כמין מגפים גבוהות], אך בבוקר קם כארי, והגיע לישיבה מוקדם..

וב"ה נתן לנו הקב"ה מתנות גדולות ועצומות, שזכינו למלאכים בדמות אנשים, שהתהלכו בינינו... ובחיים חיותם, הורגלנו

קידוש השם..

השבוע ראינו בחינה של "ויבכו אותו כל בית ישראל", הספדים והספדים בכל מקומות התורה, "כבוד התורה", וחיזוק עצום שאין כמותו.

ובנוסף ראינו, שלא רק במקומות התורה, ובריכוזים של שומרי תורה ומצות, הרגישו בחסרון "הנורא", אלא אף אחינו "התועים", שלא זכו עדיין להרגיש "טעמו וראו כי טוב ה'", בכל זאת כעת בסילוקו של צדיק, נדלק אצלם משהו מהניצוץ היהודי, ופותחים פיהם בהתפעלות, על העובדה המופלאה, של "איש מורם מעם", שנסתלק מאתנו.

רואים שאדם שעמל וטורח כל ימי חייו, לעלות ולגדול במעלות הגדולות, כשמגיע עת סילוקו למרום, יש קידוש השם גדול בעולם.

קחו עמכם דברים..

והנה חז"ל הקדושים הרחיבו בגודל "החייב" של הספד על חכם שמת, ועיקרו מחמת "כבוד התורה", שזהו יסוד קיום התורה בישראל. אך בנוסף לזה, ישנה חשיבות מיוחדת בהספדים

ובסיפור ארחותיו והנהגותיו, כדי שילמדו מדרכיו ומעשיו הכבירים של החכם שנסתלק, ולקחת את הדברים "למעשה", כמבואר בקדמונים.

ויש להגדיר את זה כמו "צנצנת המן", שציוה הקב"ה לשמור לדורות, למען יראו את הלחם וגו', זאת אומרת שאחרי שזכו כלל ישראל ארבעים שנה, לראות "יום יום" את הנס הגדול של ירידת המן, ועכשיו זה מפסיק, אומר הקב"ה תקחו מעט "למשמרת" לדורות, כדי שיוכלו תמיד לראות, את המופת הגדול, שעשה לאבותינו במדבר.

ועל דרך זה גם בסילוקו של צדיק, כיון שכל זמן שהי' אתנו, היינו רואים מציאות של דרגה גדולה ונשגבה, והי' אפשר לראות מול העינים מציאות של "אדם גדול", ומכל הליכותיו, יכלו לראות ולהתבונן, כיצד נראה שלימות האדם. ממילא כאשר בעוה"ר נגזרה הגזירה ולא זוכים יותר לראותו, אומרים חז"ל שצריך "לרכז" את המעשים הנשגבים, ודברים אלו ישארו נגד עינינו תמיד, וננחיל לדורות הבאים, כיצד נראו אנשי המעלה בדורות שלפנינו.

אנשי "צורה"

ומרן פוסק הדור הגר"י זילברשטיין שליט"א הביא בהספדו, את הגמ' במועד קטן (דף ט) שאמר לו רשב"י לבנו, אנשים הללו של "צורה" הן, ופירש א' מהראשונים ד"צורה" הכונה לדבר שחוקקים על ידו צורה בדבר אחר, כמו שחוקקים בשעוה וכדו', ע"י "צורה" של הדבר שרוצים. כך אנשים אלו, הם דמויות כאלו, שבעצם ההסתכלות בהן, נחקק בלב, דמותם הגדולה.

וכזו היתה דמותו של רשכבה"ג מרן ראש הישיבה הגרי"ג זצוק"ל, שבעצם ההבטה בפניו, נחקק בלב, צורת "גברא רבה" שכולו אומר אצילות ועונה, והי' יכול כל אחד לקבל

חשבון הנפש

ופעם כתב מכתב קצר, שגם מי שאינו יכול ללמוד מוסר, בזמן סדר מוסר, יראה עכ"פ לעשות "חשבון הנפש", וז"ל. הנה האלוקים עשה שיראו מלפניו, ובלי ספרי יראים קשה להשיג יראתו בפרט בזמנינו, לכן במקרה שא"א להאדם ללמוד בספרי יראים בזמן הנלמד בישיבות בקביעות, לכל הפחות יבחר לו זמן אחר בו "יחשוב חשבוננו של עולם", ואולי זה רצוי לפני השינה, ולא יעבור עליו ימים בלי חשבון. והבא לטהר מסייעין אותו ויזכה ליראת שמים אמיתית.

ודבר זה ה' ניתן לראות עליו, כשהי' מתכוון לישון, אחרי שדאג ל"נעגיל וואסר" שיהיו על הכסא "צמוד למיטה". וקורא קריאת שמע, ה' נשאר לשבת, וראו שהי' תפוס במחשבות...

ההבדל בין עם מוסר, לבלי..

ואביא דבר שנוגע גם לפטירתו "הפתאומית" של מרן זצוק"ל, מה שאמר פעם רבנו.

וז"ל: שמעתי בשם ר' נפתלי אמסטרדם שאמר בשם ר' ישראל סלנטר זצ"ל, שהי' אומר, כי אחרי שאירע ח"ו מיתה פתאומית, לא צריך ללמוד מוסר שלשה ימים [זה שמעתי מאחד שלמד בסלבודקא והכיר את ר' נפתלי אמסטרדם, כך נדמה לי שאמר ששמע מר' נפתלי ששמע מהרבי, והכונה היא לר' ישראל סלנטר].

אך זה הכל במה דברים אמורים. [כך נראה] במי שלמד קודם מוסר, אז הוא מבין שאם קרה מיתה פתאומית, יש משהו. אבל מי שלא למד מוסר, גם מיתה פתאומית לא תשפיע, וגם אסון כזה לא משפיעו וממילא כדי שישפיע צריך קודם לכל הפחות ללמוד מוסר, ולא דוקא... אלא צריך לחשוב ביראת ה'. לחשוב חשבונות ביראת ה', כי מי שלא חושב אז הכל אצלו כלום! לא רואה "שום דבר" משפחה... שום דבר לא משפיע! ע"כ.

יתן השי"ת שנזכה להבין את חשיבות וחובת לימוד המוסר, ויהי' בזה נחת רוח ועילוי נשמה, לנשמתו הטהורה של מרן זצוק"ל שכ"כ השקיע בענין זה.

יהללך זר, ולא פיך.

לתועלת הרבים, מצאתי השבוע דבר נפלא, ורציתי להנות בו בני אדם.

הנה רווחא בעלמא, לפרש את הפסוק יהללך זר, ולא פיך, לעשות פסיק אחרי תיבת ולא, ומפרשים יהללך זר, ולא, היינו אם זר אינו מהללך, אז פיך, שתאמר בעצמך. ותמיד חשבתי שזה ווארט בעלמא.

אך השבוע האיר השי"ת את עיני, בפירוש הגר"א בסוף משלי (פרק ל"א פסוק ל') שמביא דבר זה "מהזוהר הקדוש", ומיירי לומר דברי תורה, כדי שיכירוהו, ע"ש.

"אוהבים דבריה"

יניקה מענפי העציץ

מצוי שמניחים בשמים - פרחים בתוך אגרטל וכדו', כלי שמפסיק את היניקה, ומחשיבו לעציץ "שאינו נקוב", ומונח על שולחן וכדו', אלא שהפרחים יוצאים מחוץ לכלי.

והנה ידוע שישנה יניקה גם דרך הנוף - הענפים. א"כ הרי מבואר בשו"ע סי' של"ו, שאסור לקחת עציץ נקוב, שהי' במקום שהוא מופסק מהקרקע, ולהניחו במקום שיונק, דהוי כזורע.

ונסתפק לנו, אם כשמונח עציץ כזה על השולחן וכדו', שהוא מקום שמפסיק מהקרקע גם את הענפים, ולוקח את העציץ אל מחוץ לשולחן, כנגד הקרקע, אף העציץ עצמו אינו נקוב, ועשוי מחומר שמפסיק את היניקה, רק הענפים בולטים החוצה, האם יש לחוש שמחדש כעת יניקה דרך הנוף. ועי'.

לראותם, ולא שמנו לב כמה "ענקים" הם, אך אחרי שעלו לישיבה של מעלה, תופסים פתאום, במה מדובר... עד שלא מבינים האיך יתכן בדור שלנו, כאלו דמויות... אנשי "צורה" ממש, ועתה חסרנו את כל אלה.

דמויות "הוד"

ובהאי ענינא, סיפר רבנו, שכשיצא מביתו ליסוע לשווייץ, עבר דרך וורשה, ושמע שמרן הגאון רבי שמעון שקופ זצוק"ל נמצא שם באיזה מקום, והלך לשם "כדי לראותו", והי' מספר את זה עם התפעלות מדמותו "הנאצלת" של רבי שמעון. וכן סיפר שבהזדמנות הי' אצל מרן הגאון מטשיבין זצוק"ל, והתפעל מדמות דיוקנו...

והחזיק רבנו בארון, תמונה של ש"ב הגאון הגדול רבי שמחה זליג זצוק"ל הדיין מבריסק, ופעם ביקשני להוציא את התמונה, ואמר "תראו את הטוב שמשתקף מעיניו..." לא נאריך יותר בזה, רק נחשוב ונתבונן, האיך נזכה לזכך את עצמנו, ולהיות ג"כ מאנשי "צורה", ולעשות בזה נחת רוח ליוצרנו ית"ש.

החזק "במוסר"

ידוע כמה הי' מדבר מרן זצוק"ל על חשיבות וחובת "לימוד המוסר", והי' מרחיב בטעם ודעת את התועלת העצומה שיש בזה. והנה לפנינו רש"י בתחילת פרשת השבוע, שהטענה על המרגלים היתה, שראו "ולא לקחו מוסר".

ושמעתי שיש המתחמקים ותולים עצמם בתירוץ, כאילו רבנו לא הי' בשיטה זו.

ואען ואומר, מי שאומר כן, לא ידע ולא הכיר את רבנו כללו ראשית, כבר לפני כשלושים שנה, כתב מכתב מיוחד לבני הכוללים, על חובת לימוד המוסר, והצטרפו אליו רבותינו מרנן בעל המנחת יהודה ובעל הדרך אמונה זצוק"ל, ונתפרסם הרבה בשעתו.

וכן עוד מכתבים כתב על זה, ונביא מכתב א' שלא נתפרסם כ"כ. בס"ד ל' הנאספים במטרת חיזוק להרבות יראת שמים ע"י לימוד בספרי יראים הי' עליהם יחי.

כידוע שבכל הזמנים הי' צריך הרבה לעמול להתחזק ביראת השם יתברך, ובישיבות הי' זמן קבוע ללמוד בספרים ולהתעורר לבקש תחבולות איך יהי' לבם לשמים.

ובזמן האחרון זה נחלש מאד, ומאד צריך לחפש דרכים ועצות איך להתחזק ולחזק.

ובס' מעשה רב כתוב, ספרי מוסר כמה פעמים בכל יום, וזה נכתב ע"י א' אשר הי' מקורב להגר"א בהסכמת גדולי הדור ההוא, ומה נענה אגן בדור שלנו אשר הצורך הזה הרבה יותר, ובודאי זה צורך גדול להתחזק בלמוד ספרי יראים.

והי"ר שע"י הכנס הזה יתעוררו ויתרבו להתעורר בזה להרבות יראת שמים ולמוד התורה.

י"ח א. ל. שטינמן

י"ח א. ל. שטינמן

ומה יש להוסיף על זה. רק נזכיר מה שראינו מעט עד כמה היו הדברים חיים אצלו בעצמו, שהי' לומד בקביעות הרבה מאד בספרי מוסר, והי' לומד כשנמצא "לבד", אך זכינו לשים לב על קביעותו הגדולה בזה, ובעיקר הי' לומד בספר "מסילת ישרים", עד שנקרע ובלה מרוב שימוש, וביקשני יום אחד להדביק את הדפים והכריכה, שנפרדו הרבה.

והי' בקי מאד במסילת ישרים, ובחובת הלבבות, ובספרי הרמח"ל ועוד, כפי שראו ממה שהי' מצטט מדבריהם הרבה.

ניתן להאזין מידי יום לדבר תורה בהלכה ואגדה

מרשכבה"ג רבינו מרן ראש הישיבה זצוק"ל שנמסר ע"י

תלמידו החברותא הגרמ"י שניידר שליט"א

בקו אילת השחר 0799-555555-555 שלוחה 7 ובקול הלשון

לע"נ הרבנית הצדקנית מרת תמר ב"ר שמאי שרגא שטיינמן ע"ה נלב"ע כ"ה סיון תשס"ב

להערות והארות ולקבלת הגליון ניתן לפנות למייל - s31626532@gmail.com

לתועלת הרבים ניתן להאזין לדברים על פרשת השבוע מרבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה.

ע"י יבדלה"ט החברותא שליט"א כמידי עש"ק בקו אילת השחר שמספרו 0799-555-555 שלוחה 6.